

mammadaba

Dzīvo Latvijas valsts mežos

Izzini
mežu

"Latvijas valsts meži" un mammadaba gaida tevi ciemos!

SPRIEDZES FILMA

SAPŅU ĶĒRĀJS

VIŅŠ NOTVER TO,
PAR KO MĒS BAIDĀMIES DOMĀT

PRODUCENTS: LATVIJAS VALSTS MEŽI REŽISORS: MAMMADABA GALVENAJĀ LOMĀ: BRIEDIS LĪKRAGS
LOMĀS: VISI BRIEŽI SKAŅU INŽENIERIS: NAKTS ŠALTIS GAISMU OPERATORS: PILNMĒNESS TĒRPU MĀKSLINIECĒ: MAMMADABA

KATRU DIENU BEZ MAKSAS LATVIJAS VALSTS MEŽOS

mammadaba

LATVIJAS VALSTS MEŽI

WWW.MAMMADABA.LV

60d

DABAS
STEREO

Ja tu esi atvēris šī žurnāla lappuses, tevī sēž nemiera gariņš, kas tā tik vien gaida, kad varēs iepazīt pasauli. Mežs ir labs draugs un skolotājs, kas tevi ieraus aizraujošā piedzīvojumā, ja vien pats būsi gatavs uz klausīt un mācīties! Paker somu, sviestmaizi un vēlmi uzzināt! Šoreiz mācīsimies lasīt dabas atstātās zīmes, ceļosim laikā, kā arī iepazīsim tuvus un tālus iemītniekus!

AS "Latvijas valsts meži" katru gadu skolām piedāvā izzināt mežu Mammadaba meistarklasē, Meža olimpiādē un citās aizraujošās aktivitātēs! Sadarbību ar skolām LVM īsteno kopš 2005. gada kopā ar Valsts izglītības satura centru, balstoties uz starptautisku vides izglītības programmu "Learning about Forest" jeb "Izzini mežu", kas darbojas jau vairāk nekā 20 pasaules valstīs.

Atdzīvini lappuses!

Atrodi *Google Play* vai *AppStore* mobilo lietotni *Overly*. Lejupielādē to savā viedtālrunī vai planšetē. Atrodi šādu simbolu žurnāla lappusēs!

Noskenē lappusi, turot tālruni virs attēla, un tā atdzīvosies! Video turpināsies, kamēr vien turēsi telefonu virs lappuses.

"Learning about Forest" direktore Reičela Boila:

"Bērni, mācoties dabā, iegūst daudz vairāk, paplašina savu redzesloku un izzina dabu no dabas. Latvijā īstenotā "Izzini mežu" kvalitāte un pārdomātā programma ir Pasaules vides izglītības īstenotāju līderu sarakstā! Ir prieks, ka tik daudziem skolotājiem un skolēniem ir iespēja mācīties dabā un apgūt zināšanas ne tikai no papīra lapām skolas solā."

Lai pilnvērtīgi izzinātu mežu, aicinām tevi apmeklēt Latvijas valsts mežu dabas parku Tērvetē, meža muzeju LVM Jaunmoku pilī, Latvijas valsts mežu Kalsnavas arborētumu, čiekurkaltes un kokaudzētavas. Šeit visos gadalaikos vides izglītības speciālisti vada mācību ekskursijas skolēniem dabā.

Ieskatīsimies katrā no šīm ekskursijām – tajās pati daba mums daudz rādīs un mācīs, mums tikai vēriģi jāskatās un jāklausa! Vai esi gatavs? Laižam mežā!

Noderīgi:

Idejas vēl citām ekskursijām meklē:

<http://www.mammadaba.lv/skolam/meistarklase/ko-daram>

Daudzveidīgi mācību materiāli, konkursu nolikumi un pārējā informācija par meža vides izglītību skolām rodama vietnē www.mammadaba.lv/skolam.

Čivini: @mammadaba

Mācies lasīt – daba raksta

Rīga – 70 km
Ventspils – 184 km
Jēkabpils – 197 km

☎ 63726212

📧 tervete@lvm.lv

Latvijas valsts mežu

dabas parks Tērvetē

"Tērvetes sils", Tērvetes pagasts, Tērvetes novads

Seko: [f](#) Draudzējies: [👉](#)

Lai gan Latvijas valsts mežu dabas parkā Tērvetē parasti redzam Rūķu saimi, raganas un pasaku tēlus, te slēpjas vēl kas nezinošai acij nepamanīts. Tērvetes priežu silā varam būt par lieciniekiem tam, kā daba ar mums sarunājas. Vai esi ievērojis? Ejam kopā skatīties!

Zinību krustcelēs

Ejot pa parku, tu neviļus nonāc trīs izziņas taku krustcelēs. Kā lai izlemj, pa kuru ceļu doties? Viena sola mācīt par meža draugiem un nedraugiem, otra par meža apsaimniekošanu, bet trešā – par mežā mītošajiem dzīvniekiem. Pirmajā var iepazīt un uzzināt par mežam draudzīgajām, derīgajām dzīvajām radībām un meža ienaidniekiem – koku kaitēkļiem. Noskaidrot trīs nominācijas, kurās izceļas sīlis, uzzināt, ka nebūt nav jāielūkojas mutē astoņzobu mizgrauzim, lai saskaitītu tam zobus, atklāt ciršļu saimes prasmi pārvietoties karavānā.

Koksnes taka stāsta, kā rūpēties par mežu, lai tas taptu skaists un spēcīgs, kā mērīt mežu un to, cik daudz ogļskābās gāzes tas sevī uzkrājis. Kā noteikt koka vecumu, augstumu un apkārtmēru, kā uzvesties mežā – tas taču jāzina ikkatram!

Skaidu kaudzīte zem koka, izrakņāta zeme, izmīdīta guļasvieta zem eglītes, izknābātu čiekuru kaudzīte vai spalvu kamolītis – tās ir zīmes, ko mums jāmacās lasīt. Cituviet mazās priedītes palikušas bez galotnēm, bet lielajām galīgi noberzēti sāni. Nezinātājs ko tādu pat neievērotu, bet šeit nekas netiek nepamanīts! Dodoties pa Meža dzīvnieku taku, tu mācies ne vien ieraudzīt šīs zīmes, bet arī pazīt to radītāju!

Zajā klase ir nomaļāka, no apmeklētāju burzmas pasargāta vieta, kurp aizvīzina pasaku bānītis. Vieta, kur netraucēti satikties ar dabu. Šeit ir iespējams doties vides izglītības ekskursijā kādā no trim takām – Koksnes takā, Meža dzīvnieku takā un Meža draugu un nedraugu takā. Takās līdzi dodas zinošās parka vides izglītības speciālistes, taču pēdējā takā jau pavisam drīz gaidāms kas pavisam neierasts – interaktīvais pavadonis!

Iepazīt sfagnus, vārnukājas, zilenes, bebrukārkliņus, pētīt, kā un kāpēc mežu nomaina neliels purviņš, var mācību ekskursijā Purva takā, savukārt lapu koku un krūmu daudzveidība iepazīstama, ejot pa Koku taku. Lai vērotu norises dabā dažādos gadalaikos, aicinām piedalīties pārgājienos “Mežs rudenī”, “Mežs ziemā”, “Mežs pavasarī”.

Rūķu saime vides radošajās darbnīcās māca zinības par mežu – rūķu paps rāda, ko ar seniemi darbarīkiem var izgatavot no koka, un palīdz uzmeistarot pat putnu būri, bet rūķu māmiņa dāsni dalās ar meža gudrībām. Pie viņas var noskaidrot, cik daudz var pagatavot no meža veltēm – ievārijumus, tējas, dekorus mājas rotāšanai!

Inguna Lauva, Pāvilstas vidusskolas ķīmijas skolotāja, Kalētu un Rucavas pamatskolu bioloģijas skolotāja: *Latvijas valsts mežu dabas parks Tērvetē ir interesanta un izzinošai ekskursijai piemērota vieta, jo daudzās koku un augu sugas ir saglabājušās, neskatoties uz regulāro tūristu apmeklējumu. Tas māca ikvienam, kā uzvesties dabā un saskatīt skaistumu vērojot, un to saglabājot!*

Ja nevari izlemt, kurā virzienā doties, ej visos! Ikvienā no tiem tu izzināsi jaunus meža noslēpumus, ik uz stūra daba atstājusi kādu zīmi. Vai nu jau māki tās lasīt?

Meža

muzejs

LVM Jaunmoku pils

Tumes pagasts, Tukuma novads

Rīga – 73 km

Liepāja – 162 km

Daugavpils – 292 km

www.jaunmokupils.lv

☎ 63107125, 26187442

@ info@jaunmokupils.lv

Seko: Draudzējies: Čivini:

LVM Jaunmoku pils ir pasaule, kur gluži kā piedzīvojumu filmā atdzīvojas meža muzeja iemītnieki – skan putnu balsis, elpo koki. Imanta Kalniņa dižkoks, celmā dzīvojoša odze, stirna, kas grauž samteņu galviņas, un zaķis, kas cilpo pāri pils dārziem – to visu te var ieraudzīt, ja vien pils parkā būsi kluss un vērīgs.

No grezniem saloniem uz pils parku

Ceļš uz zinībām sākas ar pils apskati, staigājot pa krāšņajiem jūgendstilā iekārtotajiem saloniem, un turpinās Meža muzejā, iepazīstot dzīvniekus, kas dzīvo Latvijas mežos un pils apkārtnē. Muzeja putnu būrī var izvēlēties kādu no 43 putnu dziesmām un mēģināt to atpazīt, atrast Latvijas mežu vēstures liecības un uzzināt par meža apsaimniekošanu kādreiz un tagad. Arī iepazīt ķērpjus, kas aug pils parkā, un uzzināt, ko tie liecina par gaisa piesārņojumu apkārtnē. Ekskursiju var turpināt pils parkā, kur bērni dodas orientēties, sacenšoties atjautībā vai veicot uzdevumus, saistītus ar meža tematiku, piemēram, mērot koka augstumu.

Mammadaba meistarklases 1,5 h garā ekskursija tiek veikta dažādām vecuma grupām:

- *1.–4. klase iepazīst dzīvnieku pasauli un mātās, kā uzvesties mežā, kuras ogas ēdamas, bet kuras – indīgas;*
- *5.–8. klase dodas orientēšanās spēlē pils dārzā;*
- *10.–12. klase uzzina visu par meža apsaimniekošanu kādreiz un tagad.*

Meža muzejā tiek piedāvāts degustēt dažādas zāļu tējas, savdabīgus ievārijumus un zāļu uzlējumus, kas uzlabo veselību un vairo enerģiju. Zāļu tējas ievāc pils apkārtnē un pils parkā iekārtotajā zāļu tēju dārzā. Pilī darbojas kafejnīca “Liepaleja”, bet parkā atpūtai pieejama piknika vieta. Skolēnu grupām īpašs piedāvājums – pils pavāra gatavotā zupa par īpašu cenu!

- Celta 1901. gadā kā Rīgas pilsētas mēra Džordža Armitsteda medību pils un vasaras rezidence.
- Pils vestibilā ir unikāla krāsns ar 130 apgleznotiem podiņiem, kuros skatāmas Rīgas un Jūrmalas 19. gs. ainavas.
- Uz pili ved vecas kastaņkoku alejas, kas iekļautas valsts nozīmes dabas aizsardzības objektu sarakstā, bet pašā pils parkā ir divas simtgadīgas liepu alejas, iekļautas vietējās nozīmes dabas pieminekļu sarakstā.
- Parkā iemītnājusies arī koka vardišu ģimene – Latvijā pirmajā varžu skulptūru dārzā gozējas 48 dažāda lieluma, izskata un rakstura koka figūras, ko veidojuši Rīgas Amatniecības vidusskolas Koka māksliniecišķās apstrādes nodaļas audzēkņi.

Ceļojums laikā

Latvijas valsts mežu

Vijciema čiekurkalte

Mežmuiža, Vijciema pagasts, Valkas novads

Rīga – 150 km

Valmiera – 41 km

Jēkabpils – 163 km

☎ 26478620

Nepilnu simt gadu laikā no mazām, mazmazītiņām sēkliņām izaug milzu mežs. Bet kā rodas sēklas? Latvijas mežos visbiežāk sastopamajiem kokiem – eglēm un priedēm – sēklas paslēpjas dakstiņveidā sakārtotās čiekurzviņās un gluži mīļuprāt jauna meža tīkotājiem rokā nedodas. Čiekuri kāro uzmanību un siltu, sausu gaisu – tikai tad var mēģināt pierunāt tos atdot zviņās glabātās sēkliņas. Te steigz palīgā čiekurkaltes! Iepazīt seno un atklāt moderno čiekuru kaltēšanas veidu piedāvā 1895. gadā celtā LVM Vijciema čiekurkalte un salīdzinoši nesen – 1998. gadā – atklātā LVM Kalsnavas čiekurkalte.

Vai proti pierunāt čiekuru?

Latvijas valsts mežu Vijciema čiekurkaltē skolēni kāps laika mašīnā un aizceļos atpakaļ tālā, tālā pagātnē... Tur čiekurus bēra maisos, maisus karināja ķēdēs, pa lūku vilka trešajā stāvā un bēra cilindros, bet darbs prasīja ne vien uzmanību un rūpību, bet arī fizisku spēku – lai iegūtu vienmērīgi izkaltētus čiekurus, cilindri bija jāgroza vairākas reizes dienā. “Karstākajā” čiekuru kaltēšanas sezonā – februārī, martā – šo seno arodu var izmēģināt katrs kaltes ciemiņš.

Egles un priedes ziedēšanā vērojams zināms cikliskums – priede bagātīgi zied ik pēc trim četriem gadiem, bet egļu tikai reizi 4–10 gados. Egļu čiekuri attīstās jau ziedēšanas gadā, bet priedei tikai nākamajā. Vienā priežu čiekurā ir tikai 25 sēkliņas, bet egļu – 150.

Apskatījuši čiekurkalti, skolēni Vijciema apkārtnē var laisties Mammadaba dēkā, iemēģinot spēkus un pārbaudot zināšanas par mežu orientēšanās trasē, bet Kalsnavā – lūkot lielāko koku un krūmu kolekciju Latvijas austrumos – LVM Kalsnavas arborētums.

600

- No viena hektolitra (10 spaiņu) čiekuru iegūst 500–600 gramu priežu sēklu vai 600–1100 gramu egļu sēklu.
- 1 kg ir 100–120 tūkstoši dīgstošu priežu sēklu.
- Stādu audzētavās no 1 kg sēklu izaudzē 100–110 tūkstošus ietvarstādu.

Latvijas valsts mežu

Kalsnavas čiekurkalte

Pārupes iela 4
Jaunkalsnava, Madonas novads

Tikmēr Kalsnavas čiekurkaltē skolēnus gaida gluži kas pretējs – moderna, automatizēta iekārta, kura visu izdara pati! Čiekuriem nav izredžu – sēklas ir jāatdod, jo tehnoloģijas tiem dāvā tādu uzmanību, ka pretoties nav iespējams. Čiekurus kaltē, purina ārā sēklas, kuras atspārno, sijā, mazgā, žāvē, kalibrē un visbeidzot nogādā saldētavā nebartām dienām – tiem gadiem, kad egļu un priedes čiekurus nebūs sagādājušas.

Rīga – 148 km
Valmiera – 122 km
Daugavpils – 130 km

☎ 64826580

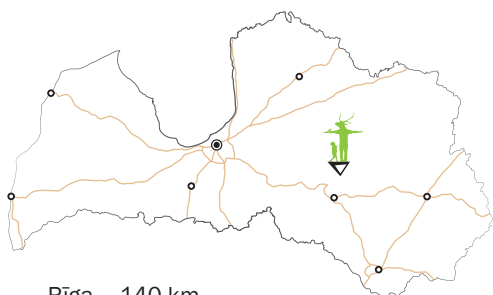
@ j.azuzins@lvm.lv

Svešie

starp savējiem

Rīga – 140 km
Valmiera – 119 km
Daugavpils – 122 km

Latvijas valsts mežu

Kalsnavas arborētums

Jaunkalsnava
Kalsnavas pagasts, Madonas novads

☎ 27841099

📧 s.rukmane@lvm.lv

Dārzs, kur jāieelpo smaržīgais gaiss, jāaptausta skuju un koku miza, jāmērojas augumā ar kokiem un krūmiem, jāpieiet kokiem tik tuvu, lai sajustu, kā viņi elpo.

Dārzs ar visneparastākajiem kokiem un krūmiem arī saucas neparasti – Latvijas valsts mežu Kalsnavas arborētums (*arbor* – koks, latīņu val.). Ekskursija, pastaiga, atpūta, nopietna vides izziņa – tie ir tikai daži veidi, kā iepazīt arborētuma krāšņo kolekciju un apskatīt ko pavisam eksotisku, piemēram, tulpju koku, putekļoto zenobiju vai Virdžīnijas sniegpārslu koku, kas *sniegpārslojas* vien vasarā.

Lai smarža reibina un sajūtas pārsteidz

Lai 140 hektāru liels dārzs nekļūtu par labirintu, par 2600 dažādajiem kokiem, kas atceļojuši no tuvākām un tālākām valstīm, zina stāstīt prasmīgi gidi. Bet ir cits labirints! Īpaši veidots tūju labirints, kur izlocīt kājas. Arī tornis ir – tas ļauj pacelties 25 metrus virs zemes.

Mazākos dārza apmeklētājus aizraujošā pastaigā – ekskursijā pavada Lielais Putns vai Zaļā Lapa, lai kopīgiem spēkiem salīdzinātu dažādās koku lapas un mizas, noteiktu smaržīgākās skuju, izskaitļotu to skaitu skuju pušķīšos, mērītu īsākās un garākās no tām. Bet, ja koku un krūmu salīdzināšanā matemātiku liek malā, tad tos viegli pazīt arī pēc smaržas un taustes. Un jautrība turpinās, kad ar neparasto lapu, zaru, čiekuru vai augli rokās jāmeklē un jāraksturo koks vai krūms, no kura tas nācis. Tad jaunās zināšanas un iztēle var gavilēt.

Ja ekskursiju piesaka laikus, var īstenot kādu interesantu kolektīva ideju – ko īpašu redzēt un izmēģināt neparasto koku dārzā!

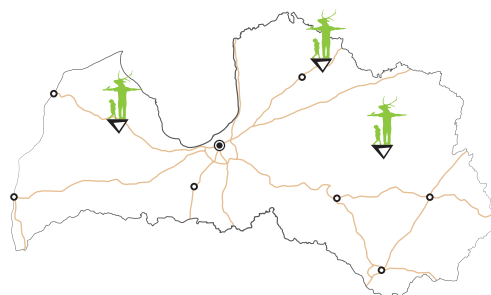

Brīnumu dārzā aug arī tādas eglītes, kuru priekšā jānotupstas – tik maziņas tās ir! Un tik mīkstu skuju. Var apskatīt, salīdzināt, aptaustīt un nosvērt arī mazās un druknās sēklas, atklāt noslēpumu, kā pareizi izaudzēt pašam savu neparasto koku.

Armanda Lasmane, Pļaviņu novada ģimnāzijas latviešu valodas un literatūras skolotāja, Ekoskolas programmas koordinatore: *“Latvijas valsts mežu Kalsnavas arborētums ir viens no unikālākajiem dārziem Latvijā – tur aug Baltijas valstu lielākā pujeņu kolekcija, ir lieliska ūdensrožu kolekcija, kā arī visi tie neparastie stādi! Darbinieki ir profesionāļi un sava amata meistari, to norāda viņu attieksme pret ikvienu apmeklētāju – ir iespēja ne vien uzzināt par visiem neparastajiem dārza iemūtniekiem un par dabu visplašākajā šī vārda nozīmē, bet arī praktiski darboties, piemēram, Adventes vainagu pīšanā un floristikas materiālu veidošanā. Visbeidzot skatu tornī ikviens var pārbaudīt savu veiklību, drosmi un gribasspēku.”*

Koki arī iet

skolā

LVM Strenču kokaudzētava

“Kociņi”, Trikātas pagasts, Beverīnas novads

Rīga – 133 km
Daugavpils – 258 km

 29395418

LVM Mazsilu kokaudzētava

“Mazsili”, Abavas pagasts, Talsu novads

Rīga – 109 km
Ventspils – 94 km

 29178389

LVM Podiņu kokaudzētava

“Podiņi”, Indrānu pagasts, Lubānas novads

Rīga – 213 km
Daugavpils – 166 km

 29197339

Kad esam iepazinuši svešus kokus vienuviet, vai nebūtu laiks ieskatīties, kā aug pašmāju stādīņi, mums ierastie koki, ko ik dienas varam sastapt mežā? Par to tad arī šis stāsts!

Vieta, kur piedzimst mežs

Vai, stāvot mežā zem augstajiem kokiem, vari iztēloties, ka katrs no tiem savulaik ir bijis vien dažus milimetrus maza sēkliņa? Vai zini, kā piedzimst mežs un ka stādiņi tiek skoloti *koku skolās* – lielākajās AS “Latvijas valsts meži” kokaudzētavās Mazsilos, Strenčos un Podiņos?

Kokaudzētavas vēl aizvien tiek dēvētas par koku skolām, jo Latvijai ir vēsturiska saikne ar vācu mežsaimniecību – kokaudzētava vācu valodā ir Baumschule (tiešā tulkojumā – koku skola).

Viss sākas agri pavasarī – marta beigās egles, priedes, bērza un melnalkšņa sēklu iesēj speciālā ietvarā ar kūdras substrātu. Jau pēc divām trim nedēļām zaļie dīgsti “uzmet cilpiņu” un vienmērīgi izlien no savas gultiņas.

Sējot sēkliņu, jāievēro zelta likums – tā jāgulda uz cieta matrača ar mīkstu segu jeb sēkla jāieber blīva kūdras substrāta bedrītē un jāpārber ar irdenu mulču.

Tad, rūpīgi tos kopjot, laistot un mēslojot, pienāk brīdis, kad jaunie meža stādiņi – zaļi un braši – tiek izvesti zem klajām debesīm, kur turpmāk tos norūdīs saule un vējš, piepalīdzot kokaudzētavas darbiniekiem. Bet, kas notiek siltumnīcās? Nē, tās tukšas nepaliek, sezonas laikā katrā siltumnīcā tiek izaudzētas vēl divas vai trīs mazo dīgstu partijas.

Podiņu kokaudzētava ir lielākā pasaulē kailsakņu ar uzlabotu sakņu sistēmu audzēšanā, savukārt Strenču kokaudzētava viena no modernākajām pasaulē stādu audzēšanas tehnoloģiju jomā. Arī Mazsilu kokaudzētavā šobrīd noris darbi pie jauninājumiem – ražošanā tiek ieviesta ķīmijas alternatīva stādu aizsardzībai pret lielā priežu smecernieka bojājumiem, ko šobrīd izmanto tikai vienuviet pasaulē – Zviedrijā.

Vēlā rudenī stādus jāsteidz šķirot, pakot un ievietot speciālās uzglabāšanas kamerās – saldētavās, lai pavasarī tos varētu stādīt. Pēc tam pārskolotie stādiņi varēs augt ne vien Latvijā, bet daļa no tiem – arī Lietuvā, Igaunijā vai Zviedrijā, kur klimatiskie apstākļi ir līdzīgi.

Ja vēlies apskatīt vietu, kur piedzimst mežs, droši dodies uz kādu no AS “Latvijas valsts meži” kokaudzētavām, kur atbildes uz daudziem jautājumiem tev sniegs erudītie kokaudzētavu speciālisti.

- Kokaudzētavas gadā piedāvā 50 miljonus meža koku stādu un vairāk nekā 600 dažādu dekoratīvo augu veidu.
- Lai apstādītu 1 ha, nepieciešams 3,1 tūkstotis priežu stādu, 2,1 tūkstotis egļu, bērzu vai melnalkšņu stādu.
- Ar 350–400 gramiem sēklu var apsēt 1 ha lielu platību mežā.
- AS “Latvijas valsts meži” struktūrvienībā “LVM Sēklas un stādi” ietilpst deviņas kokaudzētavas, kurās ražo un tirgo meža koku sēklas un stādus, kā arī dekoratīvos stādus.

Kvalitatīvi stādi – augstvērtīgs mežs

Kaspars Riže, LVM vecākais meža eksperts

Mežsaimnieks līdz kaulam ar unikālu dzīves un darba pieredzi, pilnībā pārzina mežsaimniecību un tās plānošanu.

Stāvēt starp 15–20 metru augstām priedēm, Kaspars var teikt – esmu šo mežu izlolojis. Un tā arī ir! Sākot ar plānošanu un stādīšanu, beidzot ar kopšanu – ikvienā solī Kaspars ir bijis klāt. Lai gan kopš tā laika ir mainījies gan meža apsaimniekotājs, gan amati un pienākumi, mežsaimniecības pamati nav mainījušies – nocirst, iestādīt un kopt.

Noderīgi:

Uzdod savu jautājumu Kasparam Mammadaba ekspertu sadaļā:
www.mammadaba.lv/mammadaba-eksperts

Meža ražas novākšana – atbrīvota platība meža atjaunošanai

Izcirtums – tas ir visa sākums. Lai iestādītu jaunaudzi, tai ir nepieciešama brīva vieta. Tieši tāpēc uz meža nociršanu ir jālūkojas kā uz ražas novākšanu, jo jau pēc neilga laika vietā tiks stādīts jauns mežs. Tas ir cikls, kas nekad nebeidzas.

Atjaunošanas plānošana noris reizē ar cirsmas plānošanu, lai kokaudzētavām jau laikus tiktu pasūtīts nepieciešamais stādu daudzums. Tātad jaunā raža tiek plānota jau tad, kad vecā vēl nemaz nav novākta. Pēc nociršanas 2–3 gadu laikā tajā vietā atsākas cikls – aug jaunaudze.

Mežs jau pats neizaug

Augstvērtīgas un kvalitatīvas mežaudzes – tāds ir AS “Latvijas valsts meži” mērķis meža atjaunošanā. Tas sasniedzams, mežu mērķtiecīgi stādot un sējot, kā arī dabiski atjaunojot. Stādīšana ir visbiežāk izmantotā atjaunošanas metode – to iespējams piemērot gandrīz visiem meža augšanas apstākļu tiptiem.

Stādus gatavo AS “Latvijas valsts meži” kokaudzētavas, un arī tām ir svarīga loma jaunā meža izveidošanā. Nozīmīga ir kvalitatīvu stādu izvēle, kas izaudzēti jau no atlasīta un attiecīgajam reģionam piemērota sēklu materiāla. Šādi stādi labāk ieaug un straujāk aug pirmajos gados, salīdzinoši ātri pāraugot apkārtējos augus, līdz ar to tiem netrūkst saules gaismas un tie spēj pilnvērtīgi augt.

Stādīt, bet varbūt sēt?

Sēšana ir meža atjaunošanas metode, kas sekmīgi lietojama nabadzīgos augšanas apstākļos, kur jaunos sējeņus neapdraud konkurējošie lakstaugi. Visbiežāk sēj tieši priedes, jo mazā sēkliņa spēj izcirtumā par sevi pastāvēt.

Un tas vēl nav viss...

Taču iestādīts vai iesēts mežs tā vienkārši neaug, tas ir arī vēl jākopj. Mežs ir agresīva vide – ja mēs par to nerūpēsimies, skaista un kopta meža vietā izaugs dabas lolots biežoknis, visbiežāk – bērzi vai baltalkšņi. Ja vēlamies kvalitatīvu un augstvērtīgu mežu, tad par to ir jā rūpējas jau no pirmā gada. Nākotnes meža produktivitāte un kvalitāte ir atkarīga no tā, cik ģenētiski augstvērtīgas sēklas ir izmantotas stādu ieguvei, cik savlaicīgi tas ir kopts.

Vai Kasparam nebūs skumji savu loloto mežu nocirst? Nē, nepavisam, jo tā vietā nāks jaunaudzīte, kam būs nepieciešamas rūpes un mīlestība. Liels mežs varēs doties dzīvē – tapt par māju, mēbeli vai rotaļlietu, lai atkal būtu blakus cilvēkam.

Laižam

mežā

Visbeidzot, kad iepazīti meža noslēpumi, tuvi un tāli meža iemītnieki, nu atliek vien jauniegūtās gudrības likt lietā – laisties Mammadaba Dēkā! Četros Mammadaba orientēšanās poligonos – Latvijas valsts mežu dabas parkā Tērvetē, Vijciema čiekurkaltē, kā arī LVM atpūtas un tūrisma centros “Ezernieki” un “Spāre” – ikviens var izmēģināt spēkus un zināšanas, lai orientētos mežā. Turklāt ikviens kontrolpunkts ir neliels pārbaudījums dēkaiņiem, jo tajā jāatbild uz jautājumiem par mežsaimniecību un meža apsaimniekošanu. Tam lieti noderēs zināšanas, ko var apgūt kādā no vides izglītības ekskursijām.

Orientēšanās ABC

Lai sāktu orientēties, sportiskajai sagatavotībai nav nozīmes, jo dēkā var doties ne vien sportiski sacenšoties, bet arī vienkārši pastaigājoties. Iesākumā pietiks ar ērtu apģērbu un sporta apaviem.

Orientēšanās distance sastāv no starta, kontrolpunktiem un finiša un tiek veikta ar kartes un kompas palīdzību. Kartes noorientēšana ir vissvarīgākā darbība, lai sekmīgi orientētos jebkurā apvidū un situācijā. Orientieristam noteicošā debespuse ir ziemeļi. Apvidū ziemeļus nosaka ar kompas palīdzību, bet Mammadaba kartē ziemeļi vienmēr atrodas augšpusē. Kompasus novieto virs kartes tā, lai kompas ziemeļu bultiņas virziens sakristu ar kartē norādīto ziemeļu virzienu. Kad tas izdarīts, tad karte ir pareizi noorientēta un atliek tikai saprast, uz kuru pusi jādodas.

Taču vēl mirklīti uzkavējies, apgūsim pēdējās zinības – Mammadaba ABC jeb kas jāzina, dodoties uz mežu!

Mammadaba ABC drošai un zaļai atpūtai mežā

- Mēs nepiesārņojam mežu.
- Mēs nelaužam un nepostām.
- Mēs netraucējam zvērus, putnus un kukaiņus, neaiztiekam un nebojājam dzīvnieku mājvietas.
- Mēs neizbraukājam mežus, pļavas un kāpas ar automašīnām, kvadracikliem un motocikliem un braukšanai izmantojam tikai ceļus.
- Mēs vienmēr savācam aiz sevis visus atkritumus, lai pašiem gribētos mežā atgriezties vēl un vēl.
- Mēs kuram ugunsuru tikai speciāli sagatavotās vietās. To darot, mēs ievērojam ugunsdrošības prasības. Mēs nededzinām plastmasas atkritumus, jo degot tie izdala ļoti indīgas gāzes.
- Mēs nemetam zemē sērkoksiņus un izsmēķus.
- Mēs netrokšojam atpūtas vietās.
- Ugunsgrēka vai nelaimes gadījumā mēs nekavējoties zvanām glābējiem pa tālruni 112.

Baiba Maskoļūna, Bergu Mūzikas un mākslas skolas ķīmijas un bioloģijas skolotāja, Ekoskolas programmas koordinatore: *“Mūsu klases skolēniem ļoti patika orientēšanās gan “Spārē”, gan Vijciemā – milzīgs izaicinājums un drosmē skraidīt vieni pašiem mežā (pirmo reizi tik maziem – 5. klasē) un tikai ar karti un kompasu, kurus īsti labi vēl nesaprot un nav apguvuši. Taču to atsver milzīgais prieks un gandarījums par uzveiktajām bailēm un aktīvi pavadīto laiku kopā ar klasesbiedriem. Labs klases saliedēšanas veids, it īpaši, ja tam seko tēja un ugunskurs čiekurkaltē, ko arī mums tajā reizē izdevās apvienot. Paldies par Jūsu radītajām atpūtas vietām! Tā arī turpināt!”*

Steidzies nu, mežs uz vietas nestāv – tas aug, attīstās un ik dienu mums māca ko jaunu!

Noderīgi:

Vairāk par to, kā orientēties un kur atrodas Mammadaba poligoni, meklē:
www.mammadaba.lv/deka

Uzkāpt

pūpēdim

Marta Selecka,

astoņgadīgā Knuta mamma, Latvijas jaunatklāšanas TV raidījuma "TE!" vadītāja

"Man patīk meklēt, atrast un ieraudzīt savdabību vietās un cilvēkos – vērtību, kurai pati no sirds ticu un uzticos. Krustu šķērsu ceļojot pa Latviju, esmu pārliecinājiesies, ka tā glabā neaizmirstamus skatus un burvīgus stāstus."

Ar ģimeni un draugiem dabā dodamies regulāri – vismaz reizi divās nedēļās. Mums ļoti patīk dažādas takas, raudzīties, kas notiek dabā. Tā pavasarī gājām pa Zaļo kāpu Ķemeru, dēls nejauši uzkāpa virsū glodenei, iepriekš nekad dzīvē nebijām to redzējuši. Mežs ir nebeidzams izpētes lauks, katru reizi rodam kaut ko interesantu. Dēlam tieši tas visvairāk patīk – katru reizi tvert jaunumus, katru reizi ko citu ieraudzīt. Man šķiet, ka cilvēkus var dalīt kategorijās – tie, kuri ir bērniībā gājuši mežā, un tie, kas nav gājuši. Veidojas atšķirīga attieksme pret dabu – to saproti, iemīli, saudzē, rodas izpratne par dabas procesiem. Man pašai no bērniības nākusi līdzī apziņa, ka gada ritums iet caur meža notikumiem. Piemēram, aizej uz mežu un redzi – nogatavojušās mellenes, saproti, ka vasara iet uz noslēgumu, bet, ja tur jau ir brūklenes, skaidrs, ka rudens klāt. Pilsētā, staigājot pa asfaltu, šo ritmu nevar redzēt tik uzskatāmi kā mežā.

Foto: Ieva Epnere

Ko es redzu savā dēlā – viņš jūtas ļoti droši mežā, tas ir sasniegums. Reizēm pati nejūtos tik droši kā Knuts, jo viņš pieradis būt dabā, mežā justies dabīgi. Ir tik daudzas virtuālas izklaides, kas mūsdienās iespējamas, bet viņam ir tik dzīva interese par dabas lietām! Tas, manuprāt, ir ļoti svarīgi. Es redzu, ka tie bērni, kas retāk dodas dabā, var pāiet garām, nepamanīt, vai, piemēram, neuzkāpt pūpēdim, kamēr mūsu ģimenē tā vienmēr ir sava veida atrakcija.

Kad dēls sāka mācīties pirmajā klasē, dabaszinību grāmatu pati izlasīju ar lielu interesi, materiāls bija ļoti kvalitatīvs. Mācoties ārā, dabā, manuprāt, daudz vairāk paliek atmiņā apgūtās zinības, vieglāk atcerēties – piemēram, priedi un egli apskatīt, aptaustīt mežā ir pavisam kas cits nekā grāmatā skatīties attēlos. Tāpēc došanās mežā ir vērtīga!

Noderīgi:

Lasi stāstus par piedzīvojumiem dabā Mammadaba blogu sadaļā:
www.mammadaba.lv/blogi

Ja kāds jūs allaž gaida, ir vienmēr gatavs
uzklausīt, mierināt, pabarot un dziedināt, visticamāk – tā ir jūsu mamma.

Vai arī Daba. Jo Daba jau ir mamma. Visiem, arī mūsu mammām.

Vai kā mēs – Latvijas valsts meži – to saucam: **Mammadaba**.

Īsāk sakot – silti, mīļi un personīgi.

1 406 920 ha meža

311 labiekārtotas

atpūtas vietas

5 ezeri

15 laipas un **90** laivas

pils un **2** viesu mājas

205 gultasvietas

45 pastaigu

takas

70 km garumā

mammadaba

Dzīvo Latvijas valsts mežos

8 skatu

torņi

www.mammadaba.lv